

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษากันว่าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3
ด้านที่สำคัญคือ

1. แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะโรงเรียนประถมศึกษาที่ดี
2. ความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน
  - ความสำคัญและความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ
ผู้ปกครองและชุมชน
  - หลักและวิธีสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชน
  - องค์ประกอบที่จะส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชน
  - บทบาทของผู้ปกครองในสถานการศึกษา
  - ระเบียบการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา
  - ปัญหาและอุปสรรคของความร่วมมือจากผู้ปกครอง
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนประถมศึกษาที่ดี

โรงเรียนประถมศึกษาที่ดีนั้น ควรมีลักษณะที่จะส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของนักเรียน
คือ ก้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ ซึ่งใ้แก่นักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับ
ลักษณะของโรงเรียนประถมศึกษาที่ดีไว้ เช่น สุมณ อมรวิวัฒน์ (2524 : 1) ได้กล่าวถึง
โรงเรียนประถมศึกษาในมโนทัศน์ใหม่ว่า โรงเรียนประถมศึกษาเป็นสถาบันหนึ่งของสังคมที่มี
ลักษณะสมบูรณ์ในตัวของตัวเอง ซึ่งประกอบด้วยอาคารเรียน อุปกรณ์หรือสื่อการเรียนการสอน
สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียน วัสดุ ครุภัณฑ์ ครู นักเรียน ผู้บริหาร ภารโรง
ผู้ปกครอง หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร บริการต่าง ๆ ที่จัด
ขึ้นภายในโรงเรียน เช่น ห้องสมุด โครงการอาหารกลางวัน โครงการสุขภาพพลานามัย
โครงการแนะแนว การสอนซ่อมเสริม การกีฬาและสันทนาการ เป็นต้น บันลือ พฤกษ์วัน
(2519 : 165 - 166) ได้กล่าวว่า "ลักษณะโรงเรียนประถมศึกษาที่ดีต้องมีอาคารและบริเวณ

เพียงพอสำหรับการเรียนและการเกษตร มีสภาพแวดล้อมที่ปราศจากเสียงรบกวน สนองความต้องการและความสนใจของเด็ก ส่งเสริมสุขภาพพลานามัย และปลูกฝังทัศนคติที่ดีแก่เด็ก"

คิ้วี่ (John Dewey อ้างถึงใน วิทยุโณ สาร 2519 : 10 - 12) ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับโรงเรียนประถมศึกษาว่า "โรงเรียนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมที่จะต้องจัดให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในปัจจุบันได้มิใช่มุ่งอนาคต และการจัดกิจกรรมหรือสถานการณ์นั้นสภาพทางสังคมภายในโรงเรียนต้องเหมือนกับสังคมภายนอกด้วย" ส่วนมอคแมน (Mochlman 1951 : 273) ได้ให้ทรรศนะว่า "โรงเรียนควรคำนึงถึงความแตกต่างแต่ละบุคคลและให้นักเรียนแต่ละคนได้พัฒนาบุคลิกภาพทั้งทางกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและศีลธรรม รวมทั้งการให้ความรู้ทางสังคมแก่เด็กมากที่สุด" นิคเคิลสันและแซนเสน (Nickelson Hansen 1957 : 110) ได้กล่าวว่า "โรงเรียนประถมศึกษาเป็นสถานที่พัฒนาบุคคลแต่ละคนโดยเฉพาะด้านบริการ สุขภาพ ศีลธรรม โรงเรียนจะต้องถ่ายทอดความรู้ วัฒนธรรมและประสบการณ์ต่าง ๆ ให้เด็กด้วย"

สมาคมพิเศษและพัฒนาหลักสูตรของสหรัฐอเมริกา (Manolakes 1946 : 15) ได้รวบรวมคุณสมบัติของโรงเรียนประถมศึกษาที่พึงปรารถนาไว้คือ

1. ตั้งวัตถุประสงค์ชัดเจนเกี่ยวกับการปฏิบัติกับนักเรียน ความรู้และสังคม
2. ต้องรับผิดชอบยิ่งกว่าการสอนความรู้พื้นฐานแก่เด็ก คือมิใช่เพียงให้เด็กมีความรู้เพื่อศึกษาต่อเท่านั้น แต่ต้องให้นักเรียนรู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติม
3. ต้องสอนให้นักเรียนรู้ตนเอง และรู้จักพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง
4. ส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่สอนต้องให้เด็กทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้
5. ต้องแสดงความเคารพในความแตกต่างของบุคคล
6. ต้องส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์
7. ยอมรับและจัดอุปกรณ์การสอนให้สนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน
8. ต้องสามารถให้นักเรียนนำความรู้จากโรงเรียนไปใช้ในชีวิตจริงได้
9. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมต่อการวางแผนและการจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอนในห้องเรียน
10. ต้องถือว่าการประเมินผลเป็นกระบวนการต่อเนื่อง เป็นข้อต่ออันหนึ่งในกระบวนการเรียนการสอนมิใช่เป็นกระบวนการอันสุดท้าย
11. ต้องยอมรับว่าความต้องการของเด็กแตกต่างกัน เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางบ้านและชุมชน โรงเรียนต้องถือเป็นการรับผิดชอบต่อความต้องการนั้น

12. โรงเรียนต้องมีเสรีภาพที่จะพัฒนาโปรแกรมการศึกษาของตนเองโดยเฉพาะ
13. ใช้เวลาของนักเรียนและครูเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน
14. โรงเรียนต้องมีขนาดพอเหมาะและดูแลห้องเรียนให้สามารถเปิดโอกาสเกิดการเรียนรู้

อย่างก็แก่นักเรียน

15. ต้องให้เด็กอยู่ในสภาพที่เขาจะเรียนรู้เพิ่มขึ้นได้มากที่สุด
16. ต้องสนใจปัญหาที่อาจจะเกิดจากการเลื่อนชั้นและการย้ายโรงเรียนของเด็ก
17. ต้องสามารถใช้บุคลากรอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
18. ต้องไม่สอนเด็กโดยยึดมั่นอยู่แต่ในชั้นเรียนเท่านั้น
19. ผู้บริหารการศึกษา จะต้องเป็นผู้ที่สามารถเป็นพิเศษในด้านการเรียนการสอน
20. ต้องมีคณะครูและเจ้าหน้าที่ที่เข้มแข็ง โดยเฉพาะด้านคุณวุฒิและต้องมีการอบรมครู

ประจำการและนิเทศที่ใกล้ชิด

21. โรงเรียนต้องถือว่าตนมีบทบาทในฐานะผู้นำของชุมชน คือต้องอธิบายโปรแกรมการศึกษาให้ผู้ปกครองเข้าใจ ดังนั้นโรงเรียนต้องมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนแก่ชุมชน เพื่อเขาจะได้แสวงหาโอกาสที่ดีที่สุดของการศึกษาให้แก่บุตรหลานของเขา

จากที่ได้กล่าวมาแล้วจะเห็นว่าโรงเรียนประถมศึกษาที่ดั้น นอกจากมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การบริหารที่ดีแล้ว ย่อมจะต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและผู้ปกครองด้วย ซึ่งสมิท (Smith 1975 : 69 - 71) ได้ให้ข้อคิดว่า "สิ่งที่ผู้ปกครองจะใช้ประเมินระดับที่ดีเลวของโรงเรียน คือ ความรู้สึกของตนเองที่มีต่อโรงเรียนหรือ ความสัมพันธ์ที่ผู้ปกครองควรมีให้แก่โรงเรียน นอกจากนั้นยังประเมินได้จากความสัมพันธ์ระหว่างครูใหญ่และนักเรียน ถ้าความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ฝ่ายเป็นไปในทางที่ดีก็หมายความว่าโรงเรียนที่ดีได้ โรงเรียนที่ดีไม่จำเป็นต้องมีตึกใหญ่โตสวยงาม ขอเพียงให้มีสถานที่ปลอดภัยทุกฤดูกาลก็ใช้ได้ สิ่งสำคัญอยู่ที่ ครูยินดีทำงานอย่างเต็มที่และรักการสอน"

ในด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ซัมพ์ตัน (Sumption 1966 : 104 - 106) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า "โรงเรียนที่ดีต้องสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน หรือท้องถิ่นที่ทางโรงเรียนตั้งอยู่ให้เกิดขึ้นโดยโรงเรียนเป็นศูนย์กลางชุมชน ศูนย์ศึกษาและวัฒนธรรม ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจในความสำคัญของการศึกษาและเกิดความรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ของประชาชน ในระบอบประชาธิปไตยที่จะต้องสนใจการศึกษาของท้องถิ่น โดยให้เข่วมามีส่วนร่วมดูแลและการจัดการศึกษาของโรงเรียน เข้ามามีบทบาทในการวางเป้าหมายของการศึกษาและพัฒนาการสอน นอกจากนี้โรงเรียนต้องเสนอความรู้ ความก้าวหน้าและแนวโน้มใหม่ทางการศึกษา ตลอดจนแจ้งข่าวสาร

เกี่ยวกับกิจการของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ เพื่อแก้ไขข้อข้องใจและสิ่งที่ทำให้ประชาชนเข้าใจ โรงเรียนผิด ๆ ทำให้ประชาชนเชื่อถือถือนิยมยกย่อง พร้อมกับรับทราบข่าวสารจากภายนอก เพื่อประโยชน์ของโรงเรียนและประเมินผลการทำงานของโรงเรียนจากชุมชน

ความสำคัญและความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชน

การสร้างความสัมพันธ์ที่กระหว่างครูกับผู้ปกครองจะทำให้ครูได้รู้จักนักเรียนมากขึ้น รู้ถึงทัศนคติความต้องการและความมุ่งหวังที่ผู้ปกครองมีต่อนักเรียน ในขณะที่เดียวกันผู้ปกครองก็จะได้ทราบถึงความก้าวหน้าของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งทราบถึงเกี่ยวกับสิ่งที่ควรช่วยเหลือแก้ไขร่วมกับทางโรงเรียน มีนักการศึกษาหลายคนมีความคิดเห็นและสนับสนุนให้มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน เช่น ละเมียด ลิมอักษร (2500 : 12) กล่าวว่า "ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจตรงกัน อันจะนำไปสู่ความร่วมมือในการสร้างตัวเด็กให้เจริญขึ้นในทางที่พึงประสงค์ ควรจัดการศึกษาให้ผู้ปกครองเข้าใจที่ตนพึงมีต่อการศึกษาของเด็ก"

ธวัช บุรวิรัช (2501 : 8 - 10) กล่าวว่า "ความร่วมมือระหว่างบ้านกับโรงเรียน มีความสำคัญมากต่อการช่วยให้เด็กก้าวไปสู่ความสำเร็จ ทั้งนี้โดยทั้งสองฝ่ายต้องมีจุดหมายร่วมมือ คือ ให้โอกาสแก่เด็กที่จะมีความสุข ต้องทำด้วยใจรักและมุ่งหวังให้เด็กออกไปเผชิญโลกด้วยร่างกายและจิตใจที่ได้รับการเตรียมพร้อมมาแล้วทุกอย่าง"

พนธ์ ธัญญพันธ์ (2506 : 12 - 16) มีความเห็นว่า "การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน มีความมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันและเข้าใจตรงกัน อันจะนำมาซึ่งความร่วมมือในการสร้างตัวเด็กให้เจริญงอกงามขึ้นในแนวที่พึงประสงค์"

อรสา กุมารี ปุกหุต (2514 : 16) ได้กล่าวว่า "ชีวิตการเป็นนักเรียนย่อมได้รับอิทธิพลจากบุคคลสองฝ่ายด้วยกันคือ ผู้ปกครองและครู ซึ่งโดยอุดมคติแล้วบุคคลทั้งสองฝ่ายนี้ย่อมจะมีความต้องการให้เด็กเจริญเติบโตขึ้นทุก ๆ ทางทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม ดังนั้นถ้าต่างให้ความร่วมมือกันส่งเสริมเด็กแล้วด้วยความเข้าใจอันดีต่อกัน แล้วผลดีย่อมจะเกิดแก่เด็กมากมาย"

สุทิษฐา ธีระกุล (2521 : 56) กล่าวว่า "การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนั้น จุดมุ่งหมายก็เพื่อต้องการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อความเข้าใจอันดีต่อกัน ตลอดจนความร่วมมือร่วมใจกันอบรมสั่งสอนบุตรธิดาให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ" และลีเปอร์ (Leeper 1972 : 373) ได้กล่าวว่า "บ้านและโรงเรียนมีหน้าที่สำคัญที่จะให้แนวทางการศึกษาแก่เด็ก และโรงเรียนไม่สามารถ

ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพปราศจากความเข้าใจและการสนับสนุนและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาเด็กเป็นความพยายามที่ต้องกระทำร่วมกัน"

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นว่าความสัมพันธ์ที่ระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชนมีความสำคัญ ฉะนั้น พรพรรณ นิพัชกุลชัยผล (2518 : 41 - 43) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนและชุมชน คือ

ความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน

1. เพื่อป้องกันความเข้าใจผิดระหว่างครูและทางบ้านของเด็ก
2. เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ปรองดองระหว่างครูกับผู้ปกครอง
3. เพื่อให้ครูและผู้ปกครองได้พบปะและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ความเข้าใจ

เพื่อส่งเสริมและพัฒนากิจการทางการศึกษาให้มีความสมบูรณ์ขึ้น

4. เพื่อให้ครูและผู้ปกครองจะได้ทราบพฤติกรรมต่างๆ ของเด็กทั้งที่บ้านและโรงเรียน
5. เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมภายในโรงเรียนให้ผู้ปกครองได้มีความสนใจ

และความร่วมมือสนับสนุนให้เจริญก้าวหน้า

ความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

1. ช่วยกันรับผิดชอบในการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่เด็ก เมื่อทางโรงเรียนได้สอนวิชาต่างๆ ก็นำเด็กไปปฏิบัติที่บ้านและในชุมชน

2. เพื่อสร้างความสัมพันธ์โดยฝึกนิสัย นำใจ หักเหน็ดและความประพฤติของนักเรียน เมื่อเรียนไปแล้วไปปฏิบัติที่โรงเรียน เมื่อมาอยู่ที่บ้านและในชุมชนก็ฝึกเป็นนิสัย

3. เพื่อฝึกหัดทางด้านสังคมขั้นที่โรงเรียนและชุมชน โดยทางโรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเป็นการฝึกพัฒนาทางสังคม

4. บ้านและโรงเรียน ช่วยกันรับผิดชอบและเอาใจใส่เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของเด็ก

5. ช่วยปรับปรุงโรงเรียน โดยผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วมด้วยครูในการพัฒนาโรงเรียนและเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนในการเรียนการสอน โดยการเชิญวิทยากรจากชุมชน

6. เพื่อปรับปรุงและพัฒนาชุมชน โรงเรียนมีบทบาทที่สำคัญในการปรับปรุงชุมชน เป็นผู้กระตุ้น ประสานงาน ชี้ช่องทางแนะนำให้ชุมชน ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

เกี่ยวกับความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างบ้านกับโรงเรียน มงคล ศรีไพรวรรณ และคณะ (2515 : 279 - 282) ได้ให้ทรรศนะว่า

1. ก่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน ลดปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากความเข้าใจผิดของแต่ละฝ่าย การทำงานร่วมกัน ทำให้ครู ผู้ปกครองและนักเรียนเข้าใจดียิ่งขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งในการส่งเสริมการศึกษาของเด็กให้ดีขึ้น
2. มีจุดมุ่งหมายรวมกันในการพัฒนาเด็ก ร่วมมือกันแก้ปัญหาเมื่อเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น
3. ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการเด็ก มีความจำเป็นต้องอาศัยพื้นฐานจากที่บ้านนำมาประกอบการศึกษา จึงจะได้อะไรที่ถูกต้อง ครูและผู้ปกครองได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นจะทำให้เข้าใจเด็กดีขึ้นทั้ง 2 ฝ่าย
4. ทำให้ครูเข้าถึงชุมชนและมีโอกาสหาความรู้ ความก้าวหน้าเพิ่มเติม การร่วมมือในโรงเรียน ก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียน กลุ่มบุคคลต่าง ๆ ในท้องถิ่น ทำให้คณะครูมีโอกาสช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน
5. ทำให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อการพัฒนาการศึกษาด้วยการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนด้วย

นอกจากนี้ ละเมียด ลิมอักษร (2520 : 18 - 23) ได้สรุปความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน คือ

1. ส่งเสริมความเข้าใจและมีมิตรภาพอันดีระหว่างผู้ปกครองและครู ช่วยให้ต่างฝ่ายพร้อมที่จะร่วมมือกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับเด็ก และช่วยให้ผู้ปกครองรู้จักโรงเรียนอย่างแท้จริง แทนที่จะรับฟังจากเด็กฝ่ายเดียว หรือคอยจับผิดกันและต่างฝ่ายต่างโทษกัน
2. ผู้ปกครองได้มีโอกาสรับความรู้ใหม่ ๆ จากโรงเรียนเพื่อประโยชน์ในการให้การศึกษาวรรณแก่เด็ก โดยทางโรงเรียนอาจหาวิธีส่งเสริมความสนใจ ผู้ปกครองโดยวิธีต่าง ๆ เช่น บรรยาย อภิปราย ฉายภาพยนตร์
3. ช่วยให้การปกครองเป็นผลดี เพราะเด็กจะเพิ่มความขยันหมั่นเพียรในเมื่อที่บ้านและโรงเรียนติดต่อกันและเข้าใจกันอยู่เสมอ
4. ช่วยให้ผู้ปกครองเพิ่มศรัทธาในตัวครู เมื่อเห็นความรักความเอาใจใส่ที่ครูมีต่อเด็กของตน

ความสำคัญและความจำเป็นของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

โดยที่โรงเรียนเป็นสถาบันพัฒนาคนเพื่อการดำรงชีวิตที่ดีในชุมชน โรงเรียนและชุมชน

จำต้องมีความสัมพันธ์โดยใกล้ชิด สตูพล์และมาร์คส์ (Stoop and Marks 1965 : 277 - 279) แสดงความคิดเห็นว่า แต่ละโรงเรียนมีจุดมุ่งหมายความต้องการและรูปแบบเฉพาะของงานในแต่ละสังคม ศาสนา อาชีพ โรงเรียนเปรียบเหมือนกระจกที่สะท้อนให้เห็นภาพของชุมชนนั้น หลักสูตรของโรงเรียนสะท้อนให้เห็นจุดมุ่งหมายในการอบรมเด็กแต่ละคน ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจะทำให้ชุมชนเข้าใจและให้ความร่วมมือในภารกิจทั้งปวงของโรงเรียน ครูใหญ่ คณะครูเป็นผู้ส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ชุมชนก็อาจให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี ความจำเป็นที่จะต้องสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนพอสรุปได้คือ

1. โรงเรียนเป็นแหล่งคัดเลือกคนให้ชุมชน (School as a Sorting and Selecting) โรงเรียนตั้งขึ้นตามความต้องการของชุมชน โรงเรียนจึงทำหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถพอสมควรก่อนปล่อยคนเหล่านั้นออกไปเป็นสมาชิกของชุมชน
2. โรงเรียนเป็นแหล่งพัฒนาคนให้ชุมชน (School as a Socializing Agency) โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงรอมมาจากครอบครัว เด็กอยู่ในโรงเรียนเป็นเวลานานและอยู่ในสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี โรงเรียนจึงสามารถเปลี่ยนแปลงและหล่อหลอมพฤติกรรมของเด็กให้เป็นไปตามความต้องการของสังคมได้มาก
3. โรงเรียนเป็นแหล่งรวมวิชาต่าง ๆ (Collecting of Disciplines) โรงเรียนจึงพร้อมที่จะจัดสิ่งแวดล้อมให้มีคุณค่าแก่นักเรียนก่อนไปเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน โรงเรียนจำเป็นต้องมีครูที่มีความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะอำนวยความสะดวกแก่ชุมชน
4. โรงเรียนเป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรม (School as a Culture transmission Agency) วัฒนธรรมเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของชุมชน โรงเรียนและชุมชนมีหน้าที่ฟื้นฟูและรักษาเพื่อให้เยาวชนเข้าใจความเป็นมาของวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ
5. โรงเรียนเป็นศูนย์อบรมของชุมชน (School as Community Center) โรงเรียนเป็นสมบัติของชุมชนโดยส่วนรวม สามารถที่จะให้อาคารและบริเวณเป็นที่ประชุมหรือประกอบพิธี
6. โรงเรียนและชุมชนมีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ พัฒนาคนให้เป็นคนดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเป็นสุข

ปัจจุบันแนวความคิดและความพยายามที่จะส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และชุมชนกับโรงเรียนมีมากขึ้นด้วยความหวังที่จะให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการศึกษาและเข้ามามีบทบาทจัดการศึกษาของรัฐ

หลักและวิธีสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชนนั้นได้มีผู้เสนอแนวคิดหลายแนว เช่น

พรพรรณ พิทธิกุลชัยพล (2518 : 19 - 25) ได้กล่าวถึงหลักและวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองคือ

1. ควรมีการติดต่ออยู่เสมอ เพื่อกระชับความรู้สึกร่วมมือต่อกัน
2. การติดต่อต้องปฏิบัติตามหลักและบุคลิกภาพแบบประชาธิปไตย
3. ผู้ปกครองต้องการรู้ผลความก้าวหน้าของบุตรหลานของตน ครูจึงควรแจ้งผลให้ทราบ

สม่ำเสมอ

4. เชิญผู้ปกครองมาโรงเรียนเป็นครั้งคราวจะมีประโยชน์มาก

5. ควรจัดตั้งสมาคม สโมสร ให้ทั้งผู้ปกครองและชาวบ้านในชุมชนมาประชุมทำงานร่วมกับครู เพื่อความเจริญของโรงเรียน

6. การจัดงานโรงเรียนควรมีการแสดงนิทรรศการต่าง ๆ ด้วย

7. ในโรงเรียนควรจัดห้องรับแขกหรือห้องทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้ปกครองและชาวบ้าน

จากชุมชนไว้ให้เรียบร้อย เหมาะสม และสะดวกในการติดต่อ

8. จัดห้องเรียนและโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางที่ชาวบ้านมาใช้ประโยชน์ต่าง ๆ เช่น

เพื่อการประชุม เพื่อใช้อุปกรณ์และเครื่องใช้ต่าง ๆ และห้องต่าง ๆ งานนันทนาการของ การศึกษาผู้ใหญ่ การสหนาการ ศูนย์กลางค้นคว้าทางวิชาการ

สุทธิชนญา ธีระกุล (2521 : 59 - 64) ได้เสนอวิธีสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองคือ

1. การเยี่ยมโรงเรียน (Parent Visit) เพื่อให้ผู้ปกครองได้เข้ามาชมกิจการของโรงเรียน เห็นพฤติกรรมของบุตรหลาน ช่วยขจัดข้อสงสัยและปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครอง

2. การปรึกษาหารือกับผู้ปกครอง (Parent Conferences) เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างครูกับผู้ปกครอง และส่งผลให้ความร่วมมือและความสามารถในการทำงานร่วมกันระหว่างบ้านกับโรงเรียน ทางโรงเรียนจะต้องเตรียมวางแผนการดำเนินงานและตัวบุคคลให้พร้อม

3. การเยี่ยมบ้าน (Home Visit) ครูออกไปเยี่ยมบ้านนักเรียนทำให้ครูเข้าใจสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียนและผู้ปกครอง ยังเป็นการกระตุ้นให้ผู้ปกครองสนใจกิจการของโรงเรียน การเรียนของบุตรหลาน การออกเยี่ยมบ้านนี้จะต้องมิให้ผู้ปกครองมีความรู้สึกว่าการไปล่วงล้ำสิทธิของเขา ผู้ที่ไปเยี่ยมควรประกอบด้วยบุคลากรทุกฝ่ายของโรงเรียน

4. การติดต่อด้วยจดหมายและสิ่งพิมพ์ (Written Communication) จดหมายที่ครูใช้ในการติดต่อกับผู้ปกครองนั้นใช้ได้ทั้งจดหมายราชการและส่วนตัว ขึ้นอยู่กับกาลเทศะและความสัมพันธ์ที่ติดต่อกัน การใช้จดหมายติดต่อกับผู้ปกครองเป็นสื่อการแจ้งเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับเด็ก รายงานผลการเรียน ความประพฤติ ความเคลื่อนไหวด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน เป็นต้น

5. การจัดตั้งคณะกรรมการการศึกษา (Educational Committees) คณะกรรมการศึกษาจะประกอบด้วย ตัวแทนของประชาชนที่มีความรู้ ความสามารถและความสนใจต่อการศึกษา และการพัฒนาชุมชนที่อาศัยอยู่ คณะกรรมการศึกษาจะช่วยเหลือโรงเรียนในการสอดส่องความเป็นไปของโรงเรียน ช่วยให้การปรึกษาหารือเกี่ยวกับการจัดและดำเนินการศึกษา การตั้งคณะกรรมการศึกษาเป็นการดึงเอาผู้ปกครองเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนเป็นทางการ

6. กิจกรรมพิเศษ (Special Activities) กิจกรรมพิเศษที่ทางโรงเรียนสามารถจัดได้ คือ

6.1 จัดนิทรรศการโรงเรียน (School Exhibits)

6.2 การเปิดอาคารสถานที่ (Open House) ให้ผู้ปกครองเข้าชมกิจการทั่วไปของโรงเรียน

6.3 การมอบรางวัล (Special Awards) การมอบรางวัลพิเศษแก่ครู นักเรียน ผู้ปกครองโรงเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน จะทำให้ผู้ปกครองมีความภาคภูมิใจในผลสำเร็จของบุตรหลาน และรู้สึกเป็นเกียรติพอใจที่ทางโรงเรียนให้การยกย่อง

6.4 การจัดการศึกษาผู้ใหญ่ (Adult Education) โรงเรียนสามารถเปิดบริการให้แก่ผู้ปกครองได้ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งที่เป็นความรู้ด้านวิชาการ ความรู้พิเศษ ควบคู่กับความพร้อมของโรงเรียน ความร่วมมือของผู้บริหารและความต้องการของผู้ปกครอง

7. การตั้งสมาคมครูและผู้ปกครอง (Parent - Teacher Association) สมาคมครูและผู้ปกครองเป็นองค์กรที่ตั้งขึ้นด้วยความสมัครใจ สมาชิกประกอบด้วย ครูและผู้ปกครองของเด็กในโรงเรียน การจัดตั้งสมาคมครูและผู้ปกครองเป็นโอกาสที่ดีที่สุดที่จะดึงเอาผู้ปกครองส่วนใหญ่เข้ามามีส่วนรวมในกิจการของโรงเรียน

หลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

หลักในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้นได้มีผู้เสนอแนวคิดไว้หลายแนวคิด ที่เห็นว่ามีประโยชน์และอยู่ในลักษณะที่จับทำได้ก็คือ แนวคิดของ Kindred อ้างจาก สุธิษญา อีระกุล 2521 : 50 - 51) ที่ได้เสนอแนะออกมาในรูปแบบของการจัดการ ประชาสัมพันธ์โรงเรียน (Public Relationship for school) ดังนี้

1. ต้องดำเนินการด้วยความบริสุทธิ์ (Integrity) หมายความว่า การสร้างความสัมพันธ์ต้องทำอย่างตรงไปตรงมาและเชื่อถือได้
2. ต้องดำเนินการด้วยความต่อเนื่อง (Continuity) หมายความว่า การสร้างความสัมพันธ์ต้องทำต่อเนื่องกันตลอดเวลาและตลอดไป
3. ต้องดำเนินการให้ครอบคลุมงานทุกด้าน (Convergence) หมายความว่า การสร้างความสัมพันธ์ต้องสร้างให้ครอบคลุมงานทุกด้านของโรงเรียน ไม่ใช่จะสร้างแต่เพียงงานด้านใดด้านหนึ่งเฉพาะ
4. ต้องดำเนินการด้วยความเรียบง่าย (Simplicity) หมายความว่า การสร้างความสัมพันธ์ต้องดำเนินการโดยใช้ภาษาและวิธีการที่ง่ายแก่การเข้าใจ
5. ต้องดำเนินการด้วยวิธีการเสริมสร้าง (Constructiveness) หมายความว่า การสร้างความสัมพันธ์ต้องสร้างออกมาในรูปของการส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกัน
6. ต้องดำเนินการโดยการปรับตัวเข้าหากัน (Adaptability) หมายความว่า การสร้างความสัมพันธ์ต้องปรับทุกสิ่งทุกอย่างให้เข้ากับสภาพของชุมชนให้ได้ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใด
7. ดำเนินการด้วยความยืดหยุ่น (Flexibility) หมายความว่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์จะต้องยืดหยุ่นได้ตามควรแก่สาระ วิธีการ เวลาและโอกาส

สำหรับหลักในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามทฤษฎีของสตูปส์ (Stoops 1961 : 515 - 519) สรุปไว้ดังนี้

1. ต้องมีทั้งการรับและให้ข่าวสารต่อชุมชน คือบุคลากรของโรงเรียนต้องทราบความเป็นไปของชุมชนและในขณะเดียวกันโรงเรียนก็ต้องแถลงให้ประชาชนทราบถึงปัญหาและวิธีดำเนินงานของโรงเรียน
2. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้ผลอยู่ที่การใช้วิธีการหลาย ๆ แบบในขณะเดียวกัน

3. สิ่งสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนก็คือ พยายามทำให้ชุมชนเข้าใจโรงเรียนมากที่สุด

4. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ควรเป็นงานที่ทำอย่างต่อเนื่อง

5. เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนควรรีให้ข้อมูลที่น่าสนใจ ง่ายต่อการเข้าใจและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

วิธีการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

โรงเรียนจำเป็นจะต้องรู้จักชุมชน จะต้องหาวิธีนำชุมชนเข้ามาสู่โรงเรียน โรงเรียนก็มีหน้าที่ที่จะให้บริการชุมชน และโรงเรียนควรส่งเสริมกิจกรรมที่จะนำไปสู่ความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน วิธีที่โรงเรียนจะต้องทำเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนคือ

ก. การรู้จักชุมชน

1. การศึกษาชุมชนอย่างละเอียดเกี่ยวกับลักษณะของชุมชนนับตั้งแต่โครงสร้าง วัฒนธรรม ประเพณี อาชีพ สภาพเศรษฐกิจ ทรัพยากรและความต้องการ เจตนคติ และความเชื่อถือต่าง ๆ โรงเรียนจะต้องวางแผนงานเกี่ยวกับชุมชนในด้านความมุ่งหมายและแนวปฏิบัติให้แก่ครูได้ปฏิบัติในทางเดียวกัน

2. ออกเยี่ยมเยียนชุมชนเพื่อขจัดปัญหาความสงสัยต่าง ๆ และเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจซึ่งกันและกันให้ดียิ่งขึ้น

3. คณะครูและนักเรียนควรรหาโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น ครูอาจมีบทบาทเป็นที่ปรึกษาหรือลงมือปฏิบัติในบางโอกาส

ข. การนำชุมชนเข้ามาสู่โรงเรียน

1. จัดรายการประชาสัมพันธ์กับชุมชน เผยแพร่กิจกรรมโดยสื่อมวลชนของท้องถิ่น เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์- จัดทำข่าวเป็นวารสารเผยแพร่กิจกรรมของโรงเรียนแก่ชุมชน

2. จัดให้มีกรรมการศึกษาโรงเรียน เป็นคณะกรรมการที่ประกอบด้วยผู้ปกครองและประชาชนในท้องถิ่น คณะกรรมการศึกษาโรงเรียนสามารถร่วมกำหนดนโยบายการเรียนการสอนของโรงเรียนได้

3. จัดกิจกรรมวัฒนธรรมประเพณี เพื่อฟื้นฟูรักษาและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น ขึ้นภายในโรงเรียน โดยชุมชนร่วมมือช่วยเหลือมากที่สุด

4. จัดให้มีงานนิทรรศการแสดงผลงานของนักเรียนและโรงเรียน

ค. การให้บริการชุมชน

1. เผยแพร่ข่าวสาร ความรู้และวิทยาการบริการแก่ชุมชนโดยใช้สื่อมวลชนต่าง ๆ
2. จัดโครงการศึกษาหลักสูตรระยะสั้นเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถทั้งทางด้านวิชาชีพ

และวิชาการแก่ชุมชน

3. ให้บริการอาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ แก่ชุมชน
4. ทำประกาศเกียรติคุณแก่ผู้เสียสละและบำรุงการศึกษาของโรงเรียน

ง. กิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์

1. การจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู
2. การจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่า
3. การจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความสามัคคี
4. คณะครูและนักเรียนออกไปทำเพื่อประโยชน์ในตำบลสุขาภิบาล สวัสดิภาพความ

ปลอดภัยในชุมชน

การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสิ่งสำคัญประการแรกคือ จะต้องสร้างความเข้าใจอันดีและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในโรงเรียนก่อน ประการที่สอง ครูทุกคนจะต้องมีความเข้าใจและรอบรู้งานทุก ๆ ด้านของโรงเรียน และถือว่าตนเองมีหน้าที่ประจำสัมพันธ์โรงเรียนต่อชุมชน พร้อมทั้งจะชี้แจงแสดงเหตุผลที่ถูกต้องที่ควรต่อชุมชน และมีใจกว้างที่จะรับฟังความคิดเห็นจากชุมชน

นอกจากนี้ สนิท สุวรรณพิทักษ์ และคณะ (2505 : 51 - 52) ได้เสนอแนะวิธีและเครื่องมือสำหรับสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ดังนี้

1. โรงเรียนใช้จดหมายติดต่อกับผู้ปกครองในรูปข่าวสาร การชี้แจงหรือแจ้งผลการเรียนของเด็ก การเสนอความคิดเห็น ตลอดจนการแสดงความยินดีต่าง ๆ
2. ใช้บัตรงานหรือสมุดรายงานติดต่อกับผู้ปกครองให้รับทราบผลการเรียนของเด็ก สุขภาพ ความประพฤติ เพื่อจะช่วยแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น
3. เชิญหรือกระตุ้นให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสไปเยี่ยมโรงเรียนอยู่เสมอ
4. ครูในโรงเรียนควรได้มีโอกาสไปเยี่ยมหมู่บ้านให้ครบทุกหมู่บ้านอย่างน้อยปีละครั้ง
5. จัดทำหนังสือพิมพ์หรือข่าวสารของโรงเรียนแล้วส่งให้ผู้ปกครองหรือประชาชนในชุมชน เพื่อทราบความเคลื่อนไหวและกิจกรรมของโรงเรียน
6. จัดแสดงนิทรรศการของโรงเรียน เพื่อเสนอผลงานแก่ประชาชน

7. จัดแสดงภาพถ่ายกิจกรรมและแสดงผลงานของโรงเรียนและนักเรียน
8. จัดสถิติทางวิชาการของโรงเรียน และเชิญผู้ปกครองหรือประชาชนมาสังเกตการณ์สำคัญ ค่าย เช่น สถิติการสอน การเกษตร ฯ
9. จัดสัปดาห์แห่งการศึกษา จัดรายการรื่นเริงที่โรงเรียนแล้วเชิญผู้ปกครองและประชาชน ในชุมชนมาร่วมกิจกรรมด้วย
10. จัดฉลองครบรอบวันเกิดโรงเรียน เชิญประชาชนมาร่วมงานแล้วถือโอกาสพูดรายงาน กิจกรรมของโรงเรียนแก่ประชาชน
11. ให้มีการแสดงสุนทรพจน์ในวันสิ้นปีการศึกษา หรือพิธีแจกประกาศนียบัตรแก่นักเรียนที่ สำเร็จการศึกษา เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วย

ข้อควรคำนึงเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนควรคำนึงสิ่งต่อไปนี้

1. ความต้องการที่เกี่ยวกับความเจริญของงามของแต่ละคนและการพัฒนาสังคมและชุมชน ไปพร้อม ๆ กัน
2. กระบวนการของการสัมพันธ์ต้องใช้กระบวนการสองทาง
3. ใช้วิถีทางแห่งประชาธิปไตยในการดำเนินงาน

ปรีชา คัมภีร์ปกรณัม (2525 : 124 - 125) ได้ให้ข้อควรคำนึงที่สำคัญคือ "โรงเรียน จะต้องพยายามยกเลิกเส้นกั้นระหว่างโรงเรียนกับชุมชนออกเสีย พยายามให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์จาก โรงเรียนมากที่สุดเท่าที่ไม่ขัดต่อระเบียบหรือกฎเกณฑ์ของทางราชการ และในขณะเดียวกันโรงเรียน ก็พยายามใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นและรับฟังความคิดเห็นของชุมชนให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้"

องค์ประกอบที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญหลาย ประการคือ

1. แนวนโยบายของโรงเรียน

ถ้าหากโรงเรียนมีแนวนโยบายที่จะเปิดประตูโรงเรียนแล้ว ความสัมพันธ์ของโรงเรียน กับชุมชนก็จะเป็นไปด้วยดี แต่ในทางตรงข้ามถ้าหากโรงเรียนปิดประตูแล้ว ความสัมพันธ์จะเป็นไป ในทางลบ

2. ความร่วมมือของบุคลากร

ในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนนั้นบุคลากรในโรงเรียนทุกคนต้องประสานกับทุกฝ่าย จึงจะทำให้สิ่งแวดล้อมสงบไปได้อย่างไรจะเป็นผู้บริหาร ครู เจ้าหน้าที่และนักเรียน

3. ความพร้อมของโรงเรียน

ในที่นี้หมายถึง ความพร้อมด้านอาคาร สถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวกที่จะให้ความช่วยเหลือร่วมมือกับชุมชน

4. ความพร้อมของชุมชน

นอกจากองค์ประกอบของโรงเรียนแล้ว องค์ประกอบของชุมชนก็มีส่วนสำคัญเช่นเดียวกัน ถ้าหากชุมชนไม่มีความพร้อมหรือเข้าใจแล้ว การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองฝ่ายก็จะไม่เกิดขึ้น ความพร้อมของชุมชนในที่นี้หมายถึง ความพร้อมในด้านความคิดเห็นอื่น ๆ

การสร้างความสัมพันธ์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากในฐานะโรงเรียนอยู่ในชุมชน เป็นของชุมชน จะแยกตัวออกจากชุมชนไม่ได้ ดังนั้นจึงขี้ถึงความเจริญและความเสื่อมของโรงเรียนประการหนึ่งคือ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั่นเอง

บทบาทของผู้ปกครองในด้านการศึกษา

บทบาทของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียนนั้นมีได้จำกัดเกี่ยวกับการเลี้ยงดูและการดูแลความประพฤติเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการให้การศึกษานักเรียนด้วย ในชีวิตของนักเรียนนั้นผู้ที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อเด็กเป็นอย่างยิ่งก็คือ ผู้ปกครองและครู ครูมีหน้าที่ให้การศึกษารวมโดยตรง แต่ผู้ปกครองจะเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อเด็กมากที่สุด ละเมียด ลิมอักษร (2514 : 12 - 14) ได้กล่าวว่า "ผู้ปกครองเป็นครูคนแรกและครูคนสุดท้าย เป็นครูที่สำคัญที่สุดของเด็ก ผู้ปกครองเป็นผู้ให้กำเนิดแก่เด็ก เป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อเด็กทั้งทางกรรมพันธุ์และสิ่งแวดล้อม ผู้ปกครองเป็นผู้ใกล้ชิดที่สุดของเด็ก เข้าใจพื้นฐานอันแท้จริงและปัญหาต่าง ๆ ทั้งทางกายและอารมณ์ของเด็ก"

การให้การศึกษานักเรียน นอกจากครูจะมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงแล้วผู้ปกครองก็มีบทบาทสำคัญที่ควรรู้อะไรและสนับสนุนการศึกษาของนักเรียน กอ สวัสดิ์พาณิชย์ (2521 : 21) ได้กล่าวว่า "ผู้ปกครองนั้นเป็นบุคคลที่จะรับผลการเรียนของเด็กในโรงเรียน ถึงแม้จะไม่มีความรับผิดชอบในกิจการของโรงเรียนเต็มที่ก็ตาม แต่ผลการศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนมักจะตกไปอยู่กับผู้ปกครอง เพราะผู้ปกครองเป็นผู้รับผิดชอบและรับชอบในขั้นสุดท้าย"

การศึกษาของเด็กนั้นมิได้สิ้นสุดอยู่ที่ห้องเรียนแต่ยังคงมีการเรียนตลอดเวลา โดยเฉพาะการทำกรบ้าน ผู้ปกครองจะต้องมีบทบาทให้คำแนะนำและช่วยเหลือเด็ก อาหาร รัตนคำณ

(2520 : 20 - 22) อ้างถึง โคลแมน (Coleman) ซึ่งได้เสนอแนะว่า 'ผู้ปกครองมีบทบาทในการช่วยเหลือการเรียนรู้ของเด็กคือ

1. จัดเวลา สถานที่และอุปกรณ์การเรียนการสอน สนใจที่จะพูดถึงเรื่องการบ้านที่เด็กได้รับจากครู ช่วยตรวจดูเมื่อเด็กทำการบ้านเสร็จเรียบร้อยแล้ว
2. ช่วยสอนเรื่องที่เป็นการปฏิบัติขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองอาจช่วยสอนเฉพาะทักษะพื้นฐาน
3. ติดตามการปฏิบัติงานของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ
4. อธิบายเหตุปัจจัยที่จะกระตุ้นเตือนให้เด็กเกิดการเรียนรู้

นอกจากนี้ ศรีสุภา ศิริสิทธิ์ (2522 : 99) ได้เสนอแนะว่า "ผู้ปกครองควรมีบทบาทในด้านการดูแลให้นักเรียนทำการบ้าน ให้ความร่วมมือกับครูป้องกันและแก้ปัญหาให้นักเรียน"

ระเบียบการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ

ว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา

พ.ศ. 2522

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523 และโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ 14/2524 เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2524 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงกำหนดระเบียบว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2525"

ข้อ 2 ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันที่นี้เป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้มีคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนละอย่างน้อย 5 คน แต่ไม่เกิน 15 คน

ข้อ 4 ให้คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา เลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานและอีกคนหนึ่งเป็นรองประธาน และให้ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาแห่งนั้น เป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง

ข้อ 5 การได้มาซึ่งรายชื่อของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัด ให้ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา

ประชุมปรึกษาหารือกับคณะครูในโรงเรียน แล้วเสนอรายชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ให้ประธานกรรมการการประถมศึกษาอำเภอหรือประธานกรรมการการประถมศึกษากิ่งอำเภอเป็นผู้ลงนามแต่งตั้งแล้วแต่กรณี

สำหรับกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครให้ผู้อำนวยการการประถมศึกษากรุงเทพมหานครเป็นผู้ลงนาม

ข้อ 6 กรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- (1) เป็นผู้สนใจการประถมศึกษา
- (2) เป็นผู้มีความประพฤติดี

ข้อ 7 กรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาควรเลือกจากบุคคลต่อไปนี้

- (1) กำนันหรือผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านที่โรงเรียนตั้งอยู่
- (2) ผู้นำทางศาสนาของชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่
- (3) ข้าราชการของหน่วยงานที่ปฏิบัติในท้องถิ่น เช่น ข้าราชการของกรมการส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาชุมชน กรมอนามัย กรมการปกครอง ฯ
- (4) ประธานกรรมการศึกษาของหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองในกรณีที่โรงเรียนตั้งอยู่ในหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง
- (5) ข้าราชการบำนาญที่มีภูมิลำเนาในท้องถิ่น
- (6) ผู้ปกครองนักเรียน
- (7) ศิษย์เก่าของโรงเรียน
- (8) ประชาชนในท้องถิ่น

ข้อ 8 บุคคลหนึ่งจะเป็นกรรมการในคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา

เกินกว่า 3 โรงเรียนมิได้

ข้อ 9 ให้กรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาที่มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี กรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาจะพ้นตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (4) เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (5) ได้รับความจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

- (6) คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ คณะกรรมการการประถมศึกษากิ่งอำเภอ คณะกรรมการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณีมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ออก

ข้อ 10 ในกรณีที่กรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาตำบลอำเภอใดว่างลง และมีวาระดำรงตำแหน่งมากกว่าเก้าสิบวัน ให้ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาศึกษาประชุมปรึกษากับคณะครูในโรงเรียน แล้วเสนอชื่อผู้ที่สมควรดำรงตำแหน่งแทนและให้ประธานกรรมการการประถมศึกษาอำเภอหรือประธานกรรมการการประถมศึกษากิ่งอำเภอหรือผู้อำนวยการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เป็นผู้แต่งตั้งแล้วแต่กรณี และให้ผู้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในวาระตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

ข้อ 11 คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษามีหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) ให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาและกิจการการเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
- (2) แสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงานและส่วนราชการเพื่อพัฒนาโรงเรียน
- (3) เสนอแนะและประสานงานระหว่างโรงเรียน ชุมชน หน่วยงาน และส่วนราชการ เพื่อให้โรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการให้บริการแก่ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ และการพัฒนาท้องถิ่น
- (4) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามที่คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษามอบหมาย

ข้อ 12 คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาควรประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละหนึ่งครั้ง แล้วรายงานให้คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ หรือคณะกรรมการการประถมศึกษากิ่งอำเภอทราบแล้วแต่กรณี สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ให้รายงานผู้อำนวยการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

การประชุมของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงถือว่าเป็นองค์ประชุม

ข้อ 13 ให้เลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ 14 มกราคม 2525

เกษม ทิริสัมพันธ์

(นายเกษม ทิริสัมพันธ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ปัญหาและอุปสรรคของความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนประถมศึกษา

การที่บ้านกับโรงเรียนไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกันได้ อาจมีสาเหตุจากหลาย ๆ ประการ ซึ่งมีผู้ได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคโดยมีสาเหตุต่าง ๆ กัน เช่น สุวัฒน์ มุทธเมธา (2524 : 36 - 38) ได้สรุปไว้คือ

1. ความสับสนในบทบาทของแต่ละฝ่าย เดิมโรงเรียนรับผิดชอบในทางวิชาการการมุ่งให้เด็กมีความรู้ตามเนื้อหาวิชาตามหลักสูตร โรงเรียนถือว่าไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับผู้ปกครองมากนัก ส่วนผู้ปกครองก็คิดว่า หน้าที่ที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนแล้วต่อไปเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะจัดการต่อไป แต่ปัจจุบันโรงเรียนได้มีหน้าที่พัฒนาผู้เรียนให้เจริญในทุกด้าน ฉะนั้นความร่วมมือระหว่างบ้านกับโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเด็กไปตามจุดหมาย
2. ทฤษฎีและหลักการทางการศึกษาเปลี่ยนแปลงไป ประชาชนทั่วไปไม่เข้าใจ ประชาชนมักพิจารณาโรงเรียนตามความรู้สึกและค่านิยมของตนที่เคยมีประสบการณ์มาแต่ด้วยเด็ก ก็คิดว่าปัจจุบันก็ควรเป็นเช่นนั้น จึงไม่ทำให้ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญที่จะต้องมีความสัมพันธ์กับโรงเรียน
3. ความแตกต่างของการดำเนินงานโรงเรียน ครูในโรงเรียนต่าง ๆ มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการศึกษาต่าง ๆ กัน ทำให้ปฏิบัติต่าง ๆ กัน ผู้ปกครองยังมีความสับสนไม่เข้าใจยิ่งขึ้น จึงทำให้เกิดปัญหาในเรื่องการสร้างความสัมพันธ์ต่อกัน
4. ผู้ปกครองเข้าใจงานและบทบาทของครูผิด ผู้ปกครองถือว่าครูเป็นบุคคลอีกประเภทหนึ่งแตกต่างจากประชาชนทั่วไป การเข้าใจผิดเช่นนี้อาจเกิดจากการดำเนินชีวิตและการวางตัวของครู ทำให้ประชาชนเข้าใจผิดก็ได้
5. ครูและผู้ปกครองไม่เข้าใจไม่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของความสัมพันธ์ระหว่างกัน
6. ประชาชนไม่เข้าใจ วิพากษ์วิจารณ์โรงเรียนด้วยความไม่เข้าใจ บางครั้งเป็นเพราะหลงเชื่อคำบอกเล่าของบุตรหลานของตนโดยไม่สืบหาสาเหตุข้อเท็จจริง ทำให้เกิดความเข้าใจผิด
7. โรงเรียนไม่สนองความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน โรงเรียนทำแต่สิ่งที่ตนเองคิดและเข้าใจ บางครั้งหลักสูตรขัดกับความจำเป็นไปและความเชื่อของประชาชน หรือโรงเรียนหวัง

จะให้ผู้ปกครองและชุมชนเปลี่ยนแปลงเร็วเกินไป ผู้ปกครองและชุมชนไม่เข้าใจสิ่งที่ครูทำ

8. โรงเรียนมุ่งแต่ในเรื่องตนเองมากเกินไป มุ่งปรับปรุงงานเพื่อความเจริญก้าวหน้าและความสำเร็จของงานเร็วเกินไป ทำให้ผู้ปกครองนักเรียนเดือดร้อนทั้งในด้านการจ่ายและการเงิน

นอกจากนี้ สุพิชญา ธีระกุล (2521 : 57 - 58) ได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้เกิดการขาดความร่วมมือ คือ

1. ทักษะของผู้ปกครอง (Parent Attitudes) การที่ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนก็เพราะทัศนคติดั้งเดิมและประสบการณ์เก่า ๆ ที่เคยมีต่อครูและโรงเรียน โดยบางคนคิดว่ามีอำนาจเหนือครู บางคนคิดว่าการสอนนั้นเป็นหน้าที่ของครู บางคนไม่ชอบครูเป็นรายบุคคล ๆ สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรรหาทางปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงทัศนคติเหล่านั้นเสีย เพื่อว่าผู้ปกครองจะได้หันมาให้ความร่วมมือกับโรงเรียน

2. ทักษะของครู (Teacher Attitudes) ทักษะของครูมีความสำคัญพอ ๆ กับทัศนคติของผู้ปกครอง ครูส่วนมากไม่ยอมพบกับผู้ปกครอง เพราะกลัวว่าผู้ปกครองจะตำหนิเกี่ยวกับกิจกรรมเด็ก เพราะกลัวว่าผู้ปกครองจะมานั่งดูการสอนและควบคุมชั้น เพราะกลัวว่าจะถูกข่มขู่และต่อว่าด้วยเรื่องต่าง ๆ อันเนื่องมาจากเด็ก ๆ ดังนั้นครูจึงพยายามเลี่ยงการพบปะกับผู้ปกครอง ถ้าหากผู้บริหารโรงเรียนต้องการจะสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องหาทางปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงทัศนคติของครูให้ได้เสียก่อน การสร้างความสัมพันธ์จึงจะเกิดผล

3. การเข้าใจผิด (Misunderstanding) การเข้าใจผิดก็เป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างความสัมพันธ์เช่นกัน บางครั้งผู้ปกครองตำหนิติเตียนโรงเรียนโดยไม่ไตร่ตรอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องบุตรหลานของตน ผู้ปกครองบางคนเชื่อลู่มากกว่าการไตร่ตรองหาเหตุผล ดังนั้นความเข้าใจผิดระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองจึงเกิดขึ้นได้ง่ายและเกิดขึ้นเสมอ ๆ ผู้บริหารควรขจัดความเข้าใจผิดเหล่านี้ โดยการชี้แจงและปรับความเข้าใจซึ่งจะช่วยขจัดปัญหาความเข้าใจผิด เพื่อความสัมพันธ์อันดีต่อไป

4. นโยบายของโรงเรียน (School Policies) ผู้ปกครองจะไม่ให้ความร่วมมือ ถ้าหากไม่พอใจนโยบายของโรงเรียน เช่น ไม่พอใจเมื่อโรงเรียนกักเด็กไว้จนกลับไม่ทันรถ เป็นต้น สาเหตุเช่นนี้ ผู้บริหารโรงเรียนควรรหาทางอธิบายและชี้แจงให้ผู้ปกครองเข้าใจ

5. การให้บริการแก่นักเรียน (Pupil Welfare Service) ผู้ปกครองจะสนใจ และให้ความร่วมมือ ถ้าหากโรงเรียนเอาใจใส่ห่วงใยบุตรธิดาของเขา นอกเหนือไปจากการเรียน วิชาต่าง ๆ เช่น เปิดสอนพิเศษ เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันผู้ปกครองจะไม่พอใจมากมายหาก โรงเรียนไม่เอาใจใส่ห่วงใยหรือให้บริการแก่บุตรหลานของเขา เช่น เด็กได้รับบาดเจ็บจากการ เล่นกีฬา หรืออื่น ๆ ผู้บริหารโรงเรียนที่เข้าใจจะให้ความสนใจแก่สวัสดิการและสวัสดิภาพของเด็ก ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะสร้างความประทับใจให้แก่ผู้ปกครองได้มาก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศรีสุตา ศิริสิทธิ์ (2522 : ง - จ) ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของครูและ ผู้ปกครองต่อการให้กำรบ้านนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 4" พบว่า ครูและผู้ปกครองส่วนมากมีความคิดเห็นตรงกันว่า การบ้านเป็นสิ่งจำเป็นที่จะให้นักเรียนได้มีพัฒนาการ ที่ขึ้น และยังทำให้ผู้ปกครองได้ใกล้ชิดเด็ก ทราบถึงพัฒนาการทางการเรียนของเด็ก ครูและผู้ปกครอง สามารถร่วมมือกันเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนได้

ศิริวัลย์ อุดมพรวิวัฒน์ (2525 : 66 - 69) ทำการวิจัยเรื่อง "การส่งเสริมการเรียน คณิตศาสตร์ของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2" พบว่า การส่งเสริมการเรียนคณิตศาสตร์ ของผู้ปกครองนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงแตกต่างกับการส่งเสริมการเรียนคณิตศาสตร์ของ ผู้ปกครองนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้มีข้อเสนอแนะให้ครูได้เอาใจใส่ นักเรียนอย่างทั่วถึง และควรมีการติดต่อกับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ ซึ่งจะช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น

ไพฑูรย์ ทอหนู (2526 : จ) ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และ ผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมโรงเรียนประถมศึกษา" ซึ่งผลของการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองมีความเห็นว่า ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียนประถมศึกษา แต่ในความเป็นจริงผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมน้อยมาก ซึ่งอาจมีสาเหตุจากการประชาสัมพันธ์ของ โรงเรียน ความรู้ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ปกครอง

ปรีชา นิพนธ์พิทยา (2522 : 105 - 106) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การดำเนินงาน โรงเรียนชุมชนในเขตการศึกษา 1" พบว่า การดำเนินงานตามโครงการปรับปรุงโรงเรียนประชาบาล ให้เป็นโรงเรียนชุมชนของโรงเรียนชุมชนในเขตการศึกษา 1 ยังไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หลักการและแนวดำเนินงานของการจัดโรงเรียนชุมชน เนื่องจากประชาชนไม่ค่อยให้ความสนใจใน กิจกรรมของโรงเรียนเท่าที่ควร ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ เช่น ให้ผู้บริหารที่รับผิดชอบในการ

ดำเนินงานทุกระดับออกเยี่ยมโรงเรียนและชุมชน จัดให้มีการประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจาก ส่วนราชการต่าง ๆ จัดหาครูวิชาพิเศษให้เพียงพอแก่นักเรียน โรงเรียนและชุมชนร่วมกันสร้าง หลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และการจัดกิจกรรมของโรงเรียนทุกครั้งควรมุ่งถึงประโยชน์ที่โรงเรียน และชุมชนได้รับ

สุกิตติ บุญเอก (2525 : 80) ทำการวิจัยเรื่อง "สภาพโรงเรียนประชาบาลที่เก็บ ในจังหวัดภาคกลางของประเทศไทย" พบว่า หมวดความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนมีความ สัมพันธ์กันอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของการร่วมมือ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

วิสุทธิ์ ราษฎร์ (2525 : 80) ทำการวิจัยเรื่อง "ความสอดคล้องของการดำเนินงาน โรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี กับหลักการและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนชุมชน" พบว่า การ ดำเนินงานโรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี ไม่สอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์ของโรงเรียน ชุมชน แต่ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้เปิดโรงเรียนชุมชนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อที่จะทำให้ประชาชนในชุมชนนั้น ขึ้นตัวและเข้ามาช่วยเหลือการดำเนินงานของโรงเรียนมากขึ้นกว่าเดิม

งานวิจัยต่างประเทศ

เซเฟอร์ (Safer 1972 : 2668 -A) ทำการวิจัยเรื่อง Suburban Elementary School Parent - Teacher Association : their Role in and Influence Upon Educational Decision Making

ซึ่งมีสมมุติฐานว่า สมาคมผู้ปกครองและครูมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการศึกษาการบริหารโรงเรียน ผู้ปกครองและครู ผลการวิจัยพบว่า ในเขตชานเมืองมีลักษณะชุมชน 2 ประเภท คือ ชุมชนที่มีฐานะดี ผู้ปกครองให้ความร่วมมือดี ชุมชนที่มีฐานะต่ำและมีการศึกษาแตกต่างกันจะไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร

โดโรธี แอลดอร์ (Dorothy I. Dood 1973 : 74 -A) ทำการวิจัย เรื่อง "ความเข้าใจของผู้ปกครองผู้ปกครองผู้ปกครองโรงเรียนในเรื่องการศึกษาของเด็ก" มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาท่าทีของผู้ปกครองผู้ปกครองผู้ปกครองโรงเรียนในเรื่องการศึกษาของเขา ปัญหาที่เป็นประเด็นสำคัญใน การศึกษารังนี้คือ พิจารณาว่าคนผิงคำมองการศึกษาของโรงเรียนอย่างไร จุดสำคัญที่เน้นการศึกษา เพื่อค้นหากิจกรรมของโรงเรียนหรือบุคลากรที่ทำให้ผู้ปกครองพอใจ ไม่ต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

ของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความรู้สึกว่าการศึกษามีความสำคัญต่อเด็กมาก การศึกษาจะเป็นสิ่งที่ช่วยปกป้องให้เด็กมีความอยู่ดีมีสุขในสังคม พวกเขาพยายามให้ความร่วมมือและช่วยเหลือทางการศึกษาอย่างเต็มที่

นิโคล มากัวไรท์ (Nicole Marguerite 1973 : 3873 -A) ทำการวิจัยเรื่อง "ความร่วมมือของผู้ปกครองและช่องทางที่จะนำมาสู่ความร่วมมือ" มีจุดมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อวิเคราะห์ความร่วมมือของผู้ปกครองต่อระบบการศึกษา และศึกษาท่าทีของผู้ปกครองต่อการนำผู้เชี่ยวชาญเข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน โดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้ปกครอง จากการศึกษาพบว่าระดับความร่วมมือของผู้ปกครองแตกต่างกันตามระดับในสังคม

เซนเดอร์ส (Sanders 1974 : 6883 -A) ทำการวิจัยเรื่อง "The Changing Role of Parent - Teacher Association in Support of Los Angeles Unified School"

วัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ สำนวณบทบาทของสมาคมผู้ปกครองและครู เพราะเมื่อก่อนปี พ.ศ. 2515 สมาคมผู้ปกครองและครูในนครลอสแอนเจลิส พิจารณานโยบายการบริหารของสมาคม ฯ ซึ่งก่อนปี พ.ศ. 2515 สมาคมผู้ปกครองและครูได้ออกกฎข้อบังคับคณะกรรมการการดำเนินงานสมาคมผู้ปกครองและครู ผลการวิจัยพบว่า สมาคมผู้ปกครองและครูมีส่วนช่วยจัดการศึกษาและทำให้ผู้ปกครองมีโอกาสร่วมกิจกรรมมากขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย